

tværtimod, at til Syvende og Sidst var det dog Godseierens Humanitet, der var den eneste Garanti for, at Fæsterne kunde have en taalelig Existentz, men at det derimod var Lovgivningen, der ikke sikrede dem en saadan. Naar den ærede Minister omtalte, at $\frac{3}{4}$ eller $\frac{4}{5}$ af Landets Bøndergaardene ikke eiedes af Godseiere, maa han naturligtvis have meent Seiveierbøndergaardene. Men, hvad dem angaaer, maa det være den ærede Minister bekjendt, at det kun er ganske undtagelsesvis, at de blive bortforpagtede; det skeer kun, naar en Gier enten paa Grund af meget ung Alder eller paa Grund af andre Omstændigheder ikke er istand til selv at drive Gaarden. Ellers blive disse Gaarde jo ikke bortforpagtede, og man kan derfor være temmelig rolig for, at der ikke kan skee synderlig mange Misbrug med den Slags Forpagtninger. Anderledes forholder det sig jo derimod med Gaardene paa Godserne, der altid ere i den Stilling, at de skulle overdrages i Andres Hænder enten paa den ene eller paa den anden Maade.

J. N. Hansen: Der er under denne Sag, som jeg forresten ikke antager behøver lang Forhandling efter dens hele Stilling, fremkommet nogle almindelige Bemærkninger, som jeg dog har troet at burde sige et Par Ord til. Det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Rosenhorn) meente, at, naar man forandrede et Forhold som dette i een Retning til Fordeel for den ene Part, skulde man med det Samme gjøre Gjengjæld og yde den anden Part en lignende Fordeel. Denne Bemærkning er allerede besvaret meget bestemt og rigtigt af den ærede Minister, og jeg maa ogsaa bemærke, at her ikke efter min Mening er Tale om at borttage Noget af, hvad der er givet den ene Part ved Fdn. 1792, men kun om efter de forandrede Forhold, som Tidene ogsaa her have medført, at træffe Bestemmelser, som sikre, at den tilsigtede Hensigt med Lovbestemmelserne i Fdn. 1792, ogsaa nu kan opnaaes, uden at give Anledning til Hjemme Følger for den anden Part, som ikke dengang have kunnet forudsæes, og som først ere blevne mulige under de forandrede

Forhold. Altsaa det Forsøg, som her er gjort, gaaer blot ud paa yderligere at bestemme denne Frihed saaledes, at den under de nuværende Forhold kan opfylde den Hensigt, i hvilken den blev given. — Mod Forslaget om, at der ikke maa bestemmes stigende Afgifter efter visse Aars Forløb ved 50aarige Forpagtninger, men at Afgiften skal fastsættes lige for hvert Aar, for at forhindre, at man omgaaer Loven paa den Maade, at man sætter Afgiften efter visse Aars Forløb saa høit, at vedkommende Forpagter derved nødsages til at opsigte Forpagtningen, er der bemærket, at dette maatte anses for en altfor indgribende Bestemmelse i Contractsforholdet. Ogsaa der maa jeg bemærke, at naar en Lov er given med et bestemt Maal for Dø, og naar det ved Brugen viser sig, at man kan optræde overfor denne Lov paa en saadan Maade, at Lovens Hensigt ganske tilsidettes, saa er det en Selvfølge, at man maa træffe Bestemmelser, som forhindre Saadant; dette er da ikke nye Indskrænkninger i Contractsforholdet, men kun saadanne Bestemmelser, som gjøre, at man ved det Contractsforhold, som Loven omhandler, ikke kommer til at gaae videre, saaledes at Lovens Hensigt derved gjøres umulig. Smid- lertid bemærkede det ærede Medlem, at naar en Contract var afsluttet saaledes, at det var klart, at den indeholdt Bestemmelser sigtende til at omgaae Loven med Hensyn til de 50aarige Forpagtninger, vilde den ligefrem falde ind under Domstolene, og Vedkommende straffes efter Loven; men jeg maa dog gjøre opmærksom paa, at jeg anser det for klart, at en saadan Fremgangsmaade maatte fremtræde i meget store og iøinefaldende Former, førend det vilde kunne lykkes overfor Domstolene juridisk at bevise, at Hensigten var at omgaae Reglerne om de 50aarige Forpagtninger. Jeg mener, at man kan drive dette temmelig langt, førend Domstolene føle sig opfordrede eller maa skee berettigede til at tillægge disse Bestemmelser en saadan Hensigt, at de kunne blive strafbare, og man har saaledes derigjennem ikke den Sikkerhed for, at Lovens virkelige Regler ville blive opfyldte, som naar man ved nye Regler her sætter en Grænse for at benytte Loven paa en saadan Maade. I det Hele taget er